

זה הדבר

زوهدبرخ ZO HADEREKH

גליון 20, 25 במאי 2011

נתניהו בשלו: סרבן שלום קיצוני

מאבק פלסטיני עממי ומאבק ציבורי בישראל – תנאים הכרחיים לקידום הסדר.

מאת תמר גוז'נסקי

מלא לישראל במוסדות האו"ם; תיאום אסטרטגי עם ישראל, אזורי ובינלאומי; עצימת עין נוכח מלאי הנשק הגרעיני שבידי ישראל.

לכן, אם אובאמה מתכוון להסתפק "בהצהרה כנה" ולא לנקוט צעד ממשי מול עקשנות נתניהו לשוב ולהכריז על השטחים הכבושים מאז 1967 "שטחי מולדת"; לא לפנות אפילו אותן התנחלויות המכוננות רשמית "בלתי מורשות"; ובנוסף להקים התנחלויות חדשות ולהרחיב קיימות – כל ייתר אמירותיו נשמעות נבובות.

כן, אובאמה אמר בנאומו, שחיים תחת כיבוש הם השפלה; כן, הוא קבע, כי "החלום של מדינה יהודית דמוקרטית לא יתגשם במצב של כיבוש מתמיד"; כן, הוא ציין, כי "גבולות ישראל ופלסטין צריכים להתבסס על קווי 1967 עם החלפת שטחים מוסכמת" (ובתגובה השמיע נתניהו נביחה כועסת). אך אובאמה מאיין את אמירותיו אלה, כאשר באותה נשימה הוא שולל את המאמצים להשיג הכרזה של עצרת האו"ם בספטמבר בדבר כינון מדינה פלסטינית בקווי ה-4 ביוני 1967 בטענה, שאלה יהיו "מעשים סמליים, שנועדו לבודד את ישראל באו"ם בספטמבר".

שוב יוצא המרצע מהשק. כן, אובאמה הוא בעד מדינה פלסטינית בקווי 1967 (עם חילופי שטחים), אך הוא מתנגד לבודד באו"ם את ממשלת נתניהו – ממשלת הכיבוש.

דווקא משום שגוברת התמיכה בעולם בכינון מדינה פלסטינית בקווי 1967; דווקא משום שגם בחוגים שונים בישראל ישנה התפכחות מהאשליה, שניתן להמשיך בכיבוש מבלי לשלם מחיר כואב ולסכן את עתיד החברה הישראלית; ודווקא משום שבניגוד לאשליה הנפוצה בדבר פתרון אמריקאי, אובאמה לא יפעל לסיום הכיבוש ללא לחץ ציבורי – כה חשובה ההפגנה בתל-אביב במוצ"ש 4 ביוני, בדרישה ממשלת ישראל לתמוך בהחלטה הקרובה של עצרת האו"ם בדבר הקמת מדינה פלסטינית עצמאית וריבונית, שבירתה ירושלים המזרחית, בצד ישראל (פרטים – בע' 3).

מאבק יהודי-ערבי רחב בישראל לכידודה של מדיניות נתניהו, מאבק עממי פלסטיני נגד הכיבוש, העלאת באו"ם של נושא ההכרה במדינה פלסטינית עצמאית בצד ישראל – ככוחם של אלה לסלול את הדרך להסדר שלום יציב באזור.

המדיניות, שהציג ראש הממשלה נתניהו בפגישתו עם הנשיא אובאמה (20.5), היא אותה סחורה מעופשת של המשך הכיבוש בכל מחיר, שימור ההתנחלויות והתנגדות מוחלטת למתווה של שלום על בסיס קווי ה-4 ביוני 1967. אם נחוצה הייתה הוכחה נוספת, שנתניהו הוא סרבן שלום קיצוני, המנהל מדיניות של אסון לאומי – קיבלנו אותה.

נאום הנשיא אובאמה (19.5), שהתווה את מדיניות ארצות-הברית במזרח התיכון, גם הוא לא חידש לגבי העמדות המסורתיות של הממשל האמריקאי (להוציא את ימי הממשל הניאו-שמרני של הנשיא בוש).

עם כל הכבוד לניסוחים מסוימים בנאום אובאמה, הממשל שלו לא העניש ואינו מתכוון להעניש את ממשלת נתניהו על כך, שממש ביום שבו נישא הנאום, נתנה אור ירוק להחלטה של הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה בירושלים לאשר את בנייתן של 1,550 יחידות דיור בהתנחלויות פסגת זאב והר חומה. ואם לא די בכך, עוד במהלך ביקורו של נתניהו בארצות-הברית, ישתתפו ארבעה משרי נתניהו (גלעד ארדן, גדעון סער, אלי ישי ודניאל הרשקוביץ) בטקס חנוכתה של התנחלות נוספת בירושלים המזרחית – ההתנחלות "מעלה זיתים" (110 משפחות מתנחלים) בתוככי השכונה הפלסטינית ראס אל-עמוד.

את ההיגיון שבסלחנותו בפועל לנישול הפלסטינים וליישוב יהודים בשטחים הכבושים, ניסח אובאמה במשפט הבא:

"מה שארצות-הברית והקהילה הבינלאומית יכולות לעשות הוא להצהיר בכנות מה שידוע לכל: שלום יציב מחייב פתרון של שתי מדינות לשני עמים" (ההדגשה אינה במקור).

וכן, במחי משפט, מבהיר אובאמה, כי כל שיכולה לעשות ארה"ב זה "להצהיר בכנות", ששלום מחייב פתרון של שתי מדינות. אובאמה היה רוצה שנאמין לו, שממש אין לו כלים ללחץ אמיתי לסיום הכיבוש, ולכן נזכיר לו כמה מהם: סיוע צבאי אמריקאי בהיקף של כ-3 מיליארד דולר בשנה; גיבוי

מדינה שזה מכבר הגיעה שעתה

עמדת אש"ף – במאמרו להלן של מחמוד עבאס, יו"ר הרשות הפלסטינית.

מאת מחמוד עבאס (אבו-מאזן)

הקדושים בה, ובמיוחד בירושלים. את תוכניות ההתנחלות של ישראל לא עצרו הלחצים הפוליטיים של ארה"ב, וגם לא פיתוייה והבטחותיה לתגמול.

המשא ומתן הוא עדיין בעדיפות הראשונה מבחינתנו, אך בשל כישלוננו - אנו נאלצים כעת לפנות לקהילה בינלאומית, על מנת שזו תסייע לנו לשמר את ההזדמנות לסיים את הסכסוך בצורה שלווה וצודקת. במובן זה, האחדות הלאומית הפלסטינית היא צעד מרכזי קדימה. בניגוד לדברים שאמר ראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו, עליהם בוודאי יחזור בביקורו הקרוב בווינגטון, הבחירה אינה בין אחדות פלסטינית לבין שלום עם ישראל; הבחירה היא בין פתרון של שתי מדינות לבין ההתנחלויות.

חרף ניסיונותיה של ישראל למנוע מאיתנו את מקומנו בקהיליית העמים, הצלחנו לעמוד בכל דרישות-הסף לעצמאות מדינית המופיעות באמנת מונטבידאו מ-1933, שהגדירה את זכויותיהן וחובותיהן של מדינות. אוכלוסיית הקבע של ארצנו היא העם הפלסטיני, שזכותו להגדרה עצמית הוכרה שוב ושוב על-ידי האו"ם, וכן על-ידי בית הדין הבינלאומי לצדק ב-2004. הטריטוריה עליה נקים את מדינתנו היא השטחים המותווים בגבולות 1967, על אף שאלה כבושים כעת בידי ישראל.

ביכולתנו לקיים קשרים עם מדינות אחרות, ויש לנו שגרירויות ונציגויות בלמעלה מ-100 מדינות. הבנק העולמי, קרן המטבע הבינלאומית והאיחוד האירופי הכירו בכך, שמוסדותינו התפתחו לדרגה כזו שאנו מוכנים לעצמאות מדינית. רק כיבוש ארצנו מונע מאיתנו את מימוש הפוטנציאל הלאומי שלנו במלואו; אל לכיבוש זה לעמוד בדרכה של הכרת האו"ם בעצמאותנו.

בכוונת מדינת פלסטין להיות מדינה שוחרת שלום, המחויבת לזכויות אדם, לדמוקרטיה, לשלטון החוק ולעקרונות מגילת האו"ם. לאחר שנתקבל כחברים באו"ם, מדינתנו תהיה מוכנה לנהל מו"מ עם ישראל על כל נושאי הליבה. מוקד מרכזי במשא-ומתן תהיה הגשמת פתרון צודק לבעיית הפליטים הפלסטינים, המבוססת על החלטה 194, שהתקבלה באסיפה הכללית של האו"ם ב-1948.

במצב עניינים כזה, פלסטין תנהל משא ומתן עם ישראל כמדינה החברה באו"ם, ששטחה נתון תחת כיבוש צבאי של מדינה אחרת, ולא כעם מובס, המוכן לקבל כל תנאי שיוכתב לו.

אנו קוראים לכל העמים שוחרי השלום להצטרף אלינו בהגשמת שאיפותינו הלאומיות, בדרך של הכרה במדינת פלסטין בגבולות 1967, ושל תמיכה בקבלתה לאו"ם. רק אם הקהילה הבינלאומית תעמוד בהבטחה, שהבטיחה לנו לפני שישה עשורים, ותעמוד על כך שיוגשם פתרון צודק לבעיית הפליטים הפלסטינים, יוכל להיות עתיד של תקווה וכבוד לעמנו.

(ניו-יורק טיימס, "18.5.11)

לפני 53 שנים, ילד פלסטיני בן 13 נאלץ לעזוב את ביתו, בעיר צפת שבגליל, ולברוח עם משפחתו לסוריה. הוא מצא מקלט באוהל בד, מהסוג שסופק לכל הפליטים. על אף שהוא ומשפחתו רצו, משך עשרות שנים, לשוב לביתם ולמולדתם, זכות אדם יסודית זו נמנעה מהם. סיפורו של הילד הזה, הדומה לסיפורם של פלסטינים רבים, הוא סיפורי. עם זאת, החודש, בעת שאנו מציינים מלאות שנה נוספת לגירושנו - אותו אנו מכנים בשם "נכבה", או "האסון" - יש סיבה לתקווה לעם הפלסטיני: בחודש ספטמבר הקרוב, בעצרת הכללית של ארגון האומות המאוחדות, נבקש הכרה בינלאומית במדינת פלסטין, בגבולות 1967, וכן נבקש, כי מדינתנו תתקבל כחברה מלאה באו"ם.

רבים שואלים איזה ערך יש להכרה כזו, שעה שהכיבוש הישראלי נמשך. אחרים האשימו אותנו, כי אנו מסכנים את תהליך השלום. אך אנו מאמינים כי צעד זה נושא בחובו ערך אדיר לפלסטינים כולם - לחיים במולדתם, לגולים, ולאלו המצויים תחת כיבוש.

חשוב לציין, כי בפעם האחרונה ששאלת קיומה של מדינה פלסטינית עמדה על סדר יומה של העצרת הכללית, השאלה שהוצגה לקהילה הבינלאומית הייתה בדבר חלוקת מולדתנו לשתי מדינות. בנובמבר 1947, העצרת הכללית השיבה על שאלה זו בחיוב. זמן קצר לאחר מכן, כוחות ציוניים גירשו ערבים פלסטינים כדי להבטיח רוב יהודי מכריע במדינת ישראל העתידית, וצבאות ערב התערבו. המשך השתלשלות האירועים הוליד מלחמה וגירושים נוספים. צאצאיהם של אותם פלסטינים מגורשים היו אלה שנורו ונפצעו בידי הכוחות הישראליים ביום א' (15.5), בניסיונם לממש באופן סמלי את זכותם לשוב לבתי משפחותיהם.

דקות ספורות לאחר הקמת מדינת ישראל ב-14 במאי, 1948, ארה"ב הכירה בה. אך מדינתנו הפלסטינית, עם זאת, נותרה בגדר הבטחה בלתי-ממומשת.

קבלתה של פלסטין לאו"ם תסלול את הדרך לבינאומו של הסכסוך, לא רק במישור הפוליטי, כי אם גם במישור המשפטי. כמו כן, היא תסלול את הדרך לבירור טענות נגד ישראל באו"ם, בארגונים האמונים על האמנה לזכויות אדם, ובבית הדין הבינלאומי לצדק.

אין לראות את בקשתנו להכיר בנו כמדינה בתור תעלול גרידא; גברים ונשים רבים מדי איבדו את חייהם, מכרי שנשחק במשחקים פוליטיים. אנו הולכים לאו"ם כעת, כדי להבטיח את זכותנו לחיות כבני חורין ב-22% הנותרים של מולדתנו ההיסטורית, לאחר שמזה 20 שנים אנו מנהלים משא-ומתן עם מדינת ישראל, אך מבלי שמו"מ זה יקדם אותנו כלל לקראת מימוש החזון של מדינה משל עצמנו. לא נוכל להמתין עד אין קץ, בזמן שישיראל ממשיכה לשלוח עוד ועוד מתנחלים לגדה המערבית הכבושה, ולמנוע מהפלסטינים גישה חופשית למרבית חלקי ארצנו ולמקומות

כיצד היו בעלי ההון לשוחרי שלום?

כלכלה, מעמד ופוליטיקה בהערכות לקראת הכרזת המדינה הפלסטינית.

מאת אפרים דויד

הבינלאומי של ישראל תעמיד בסכנה מיידית כמות משמעותית של משרות ומשקי בית בישראל". לדבריו, "מתוך תחושה של אחריות לאומית לעובדינו ולחוסן החברתי בישראל, עלינו לפעול בכל האמצעים העומדים לרשותנו על מנת לקרוא לממשלת ישראל ליוזם תהליך מדיני, שימנע כל אפשרות להטלת חרם על ישראל".

עופר חשף, כי בכירים בהסתדרות פועלים בימים אלה נגד גל של מהלכים של איגודים מקצועיים וועדי עובדים ברחבי העולם, הקוראים להחרים את ישראל ולהפסיק את שיתוף הפעולה עמה, כולל סירוב לפרוק אוניות המובילות סחורה מישראל. זו הייתה מטרת נסיעתו של יו"ר ההסתדרות, עופר עיני, משרתם של שני האדונים (ההון והשלטון) בעת שבינת העובדים הסוציאליים. (עם שובו מחו"ל, עיני פעל רבות להכשלתה.)

דני גילרמן התריע במפגש: "בבוקר למחרת ההכרזה הצפויה על הכרה במדינה פלסטינית, יתחיל תהליך דרמטי וכואב של דרום-אפריקניזציה של מדינת ישראל. השקט הכלכלי, השורר כיום בישראל, מדומה, וסביר מאוד שהוא יתפוצץ מיד לאחר ההכרזה באו"ם. אני ממשיך גם היום לקבל מסרים מגורמים פלסטיניים בכירים על כך, שהצד הפלסטיני מעדיף הסכם שלום, על פני כל מהלך חד-צדדי; (המשך בעמוד 5)

"הכרזת מדינה פלסטינית תפיל את המניות ואת אגרות החוב" - זעקה הכותרת במוסף הבורסה של "דה מרקר" (19.5), והיו דומות לה ביתר העיתונים הכלכליים. בידיעה שפורסמה ב"דה מרקר" צויין, כי גלעד אלטשולר, מבעלי בית ההשקעות אלטשולר-שחם, קרא ליועצי ההשקעות (בכנס שנערך בבורסה) להשקיע בחו"ל את כספי אגרות החוב, 80% מההשקעות הישראלים בבורסה. הכרזת המדינה הפלסטינית, אמר, תגרום לצניחה של עשרות אחוזים בשערי ניירות הערך בבורסה ולבריחת משקיעים זרים.

אכן, ההון בפאניקה: הכיבוש המתמשך, אבן יסוד בשליטה המרחבית והכלכלית של הקפיטליזם הישראלי, עומד ליפול, או לפחות לקבל מכה קשה בספטמבר הקרוב. החששות הכבדים האלה גוברים נוכח ממשלת ימין אטומה, שאינה מוכנה לקבל אפילו את "רוח המפקד" - את דבריו של הנשיא אובאמה (19.5), שקרא לנסיגת ישראל מהשטחים שנכבשו ב-1967 ולהשליט את סדר היום הכלכלי הקפיטליסטי הגלובלי במזרח-התיכון כולו. תגובתו של ראש הממשלה, בנימין נתניהו, לקריאה לסגת הייתה עוינת מאוד. אשר לאובאמה, תגובתו להתקוממויות העממיות במזרח-התיכון מלמדת, כי טרם הפנים שהקפיטליזם הגלובלי במשבר עמוק, הניכר היטב בארצו של אובאמה ובבתייהם של מאות מיליוני האזרחים בעולם הערבי.

"ישראל יוזמת"

ובחזרה אלינו. עשרות אנשי עסקים ובכירים במגזר העסקי התכנסו בתחילת מאי בביתו של היהלומן המיליארדר אברמי אדמוב על מנת לדון בהיערכות לקראת הכרזת המדינה הפלסטינית ובקמפיין, שמובילים עידן עופר (האחים עופר) ויעקב פרי (ראש השב"כ לשעבר וכעת - יו"ר בנק מזרחי-טפחות) במסגרת התארגנות בשם "ישראל יוזמת".

כמאה אנשי עסקים בולטים, שהוזמנו למפגש בהתראה של שבוע בלבד, הפגינו נוכחות מרשימה. "איש לא סירב", נמסר. בין הבאים: איש העסקים (נפט, גז) יוסי מימן; אלי אלקלעי מבעלי בית ההשקעות אי.בי.אי.; אבנר סטפק, מבעלי השליטה בבית ההשקעות מיטב; איש העסקים אלי אלעזרא; דני גילרמן, לשעבר יו"ר איגוד לשכות המסחר ושגריר ישראל באו"ם; דב מורן, יו"ר קרן מרקסטון; אהרון פוגל, יו"ר חברת הביטוח מגדל; יורם טרובוביץ', עד לאחונה יו"ר דלק אנרגיה; ליאון רקנאטי, בעבר יו"ר הקונצרן אי.די.בי.; שרגא ברוש, יו"ר התאחדות התעשיינים, ואחרים. אנשי עסקים אלה מייצגים קבוצה נכבדת מעשרים המשפחות השולטות במשק, קרי אצולת הממון בישראל.

עידן עופר אמר במפגש, כי "העסקים הגלובליים מספקים לנו אמצעי חישה מוגברים ובחודשים האחרונים אנחנו חשים בסימנים של שחיקה משמעותית בלגיטימציה של מדינת ישראל. אם בעבר קהילת אנשי העסקים נטתה להימנע מנקיטת עמדה ביחס לתהליך המדיני, הרי שהמצב כיום מחייב אותנו לפעול להגנה על הכלכלה הישראלית. בעידן שבו היצוא מהווה כמעט מחצית מהתמ"ג, פגיעה במעמדה

הפגנת ה-4 ביוני 2011

תמיכה בהכרה בפלסטין עצמאית בצד ישראל

תחת הכותרת "ישראל אומרת כן", התאחדו מפלגות שמאל וארגוני שלום ודמוקרטיה בקריאה לתמוך בהזדמנות הנדירה להשגת הסדר שלום, הטמונה בתמיכה רשמית של ישראל בהכרה במדינה הפלסטינית. כן סוכם בין השותפים, כי במקביל לקריאה המשותפת, ינהל כל ארגון מסע הסברה משלו לקידום התמיכה בהחלטה הצפויה של עצרת האו"ם, שתכיר בפלסטין עצמאית בקווי ה-4 ביוני 1967.

בקול הקורא נכתב:

לקראת ההצבעה הצפויה בעצרת האו"ם בספטמבר, אנו, אזרחיות ואזרחי ישראל, יהודים וערבים, קוראים לממשלה להצטרף להכרה במדינה פלסטינית בצד מדינת ישראל.

אנו סבורים, כי ההכרה הבינלאומית במדינה פלסטינית בצד מדינת ישראל מציבה הזדמנות נדירה להשגת פיתרון של שלום בין שתי מדינות ריבוניות, על בסיס הקו הירוק ושתי בירות בירושלים. זו הזדמנות נדירה להבטחת עתיד של ביטחון והתפתחות לשני העמים.

אנו, בעלי השקפות פוליטיות שונות, קוראים יחד לממשלה: אל תהמר על העתיד שלנו - אל תחמיצו את ההזדמנות.

במוצ"ש, 4 ביוני 2011, בשעה 19.00, נצא מכיכר רבין בתל-אביב בקריאה לממשלה לומר כן: כן להכרה במדינה פלסטינית בצד מדינת ישראל; כן לשלום, כן לעתיד של תקווה!

שוב מרחיבים את "הדלת המסתובבת"

הכנסת החריפה את קיפוח זכויותיהם של מהגרות ומהגרי העבודה.

דוברי הממשלה טענו, כי התיקון לחוק הכניסה לישראל ישמש תמריץ למניעת שהייה בלתי-מורשית בישראל. בפועל, ההגבלות החדשות יגרמו רק לתופעה ברורה אחת: במקום לתת עבודה לאותם מהגרי העבודה, שכבר נמצאים בארץ, הממשלה תגרש אותם, ובכך תעודד חברות כוח אדם להביא מהגרי ומהגרות עבודה חדשים לישראל. בפועל, החוק המתוקן ירחיב את תופעת "הדלת המסתובבת". עובדת שהגיעה לארץ, כדי לטפל בבעל מוגבלות קשה, אך לא הסתדרה עם המעביד ומצאה עבודה בטיפול בקשיש סיעודי – יגרשו אותה מהארץ. אם השר יקבע, כי למהגרת עבודה מותר לעבוד רק אצל שלושה מעבידים, אך הקשישים שהיא טיפלה בהם נפטרו, והיא עדיין לא מיצתה את תקופת העבודה שהותרה לה – גם אותה יגרשו מהארץ.

הכשרת הסדר הכבילה

הפסול היסודי בתיקון לחוק הוא בהחזרתו של הסדר הכבילה, לגבי כבד קבע בית המשפט העליון, שהוא בעצם "עבודת בגרסה מודרנית".

בפסק דינו מ-2006, פסל בית המשפט העליון כבלתי-חוקתית את הסדר הכבילה למעסיק. לכן התיקון לחוק הוא באופן ברור חקיקה העוקפת הכרעת בג"ץ. ומאחר שהתיקון לחוק חוזר ומנהיג הסדר כבילה, אני מעריך, בזהירות הראויה, שגם אותו יפסול בג"ץ.

עמדתו של משרד הפנים, כפי שהוצגה בפני בית-המשפט העליון לפני פחות משנתיים (במסגרת ההתדיינות בבקשה, לפי פקודת ביזיון בית-המשפט, לאכוף על המדינה לקיים את פסק-הדין ולהימנע מכבילת מהגרות עבודה למעסיקה), הייתה, כי על מנת לקיים את פסק-הדין בבג"ץ הכבילה, יש לאפשר לעובדים מעבר מלא וחופשי בין מעסיקים ללא מגבלה מספרית או גיאוגרפית. לכן הציג משרד הפנים בבית המשפט נוהל חדש בשם: "נוהל עדכון מקום עבודה לעובדים זרים" כראיה לכך, שהוא מקיים את פסק-הדין. באותו נוהל נכתב במפורש, כי "כל עובד רשאי לעבור ממעסיק למעסיק באותו תחום שלשמו הובא ארצה, ובו הועסק כחוק. אין הגבלה על מספר הפעמים בהם רשאי עובד זר לעבור ממעסיק למעסיק".

אך בעודו מנופף בנוהל החדש, שקד משרד הפנים על הכנת התיקון לחוק, הפועל בדיוק בכיוון ההפוך: מגביל את מספר המעסיקים שהעובד הזר יכול לעבור ביניהם; ומגביל את התחום הגיאוגרפי שבו העובד רשאי לעבוד. באותו זמן, שלל התיקון לחוק משר הפנים את שיקול הדעת בנושא הכשרת שהייתו של מהגר העבודה מעבר למה שהוסכם עמו.

ומה עם זכויות האדם?

מבחינה רעיונית, התיקון שאושר לחוק הכניסה לישראל בעייתי בשני ממדים:

בממד האחד – האופי הלא-חוקתי שלו והפגיעה הקטלנית שלו בזכויות של בני-אדם. חברה מתקדמת ודמוקרטית מכירה בכך, שכל בני-האדם החיים בה – לרבות אזרחי מדינות אחרות, העובדים אתנו ואצלנו – הם בעלי זכויות, (המשך בעמוד 5)

מאת דב חנין

"אכן, אין להימנע ממשקנה כואבת ומבישה, כי העובד הזר הפך צמית של מעסיקו, כי הסדר הכבילה על שלוחותיו סגר על העובד הזר סביב-סביב. כי הסדר הכבילה יצר מעין עבודת בגרסה מודרנית. מה היה לנו, שכך נוהגים אנו בעובדים הזרים, באותם בני אנוש, המרחיקים מביתם ונפרדים מיקריהם, כדי לחיות את נפשותיהם ואת נפשות משפחותיהם? כלימה תכסה את פנינו בראותנו כל אלה, וכיצד נחריש" (מתוך פסק הדין בבג"ץ 4542/02, עמותת "קו לעובד" נגד ממשלת ישראל).

דברים נרגשים ומתריעים אלה, שנכללו בהכרעת הדין של בית המשפט העליון בנושא מעמדם וכבודתם של מהגרי העבודה, לא מנעו מהרוב הימני האנטי-חברתי בכנסת לאשר (ב-17.5.11, בהתנגדות חמישה ח"כים בלבד) את התיקון לחוק הכניסה לישראל, אשר יפגע עוד יותר בזכויותיהם של מהגרי העבודה, וכמובן, יעשיר עוד יותר את חברות כוח האדם, העוסקות בהבאתם.

זכויות הנכים

העובדות והעובדים הבאים מארצות אחרות, כדי לטפל בקשישים ובנכים, ממלאים תפקיד חברתי חשוב. בישראל של היום, הממשלה מתחמקת מתמיכה מערכתית בבעלי מוגבלויות ובאלה הזקוקים לטיפול סיעודי. עיקר העול מוטל על המשפחות, וזאת שעה שהנכים והקשישים הסיעודיים זקוקים לתמיכה, לגיבוי של החברה, לפתרון לבעיות ולמצוקות הקשות. בפועל הפריטו את האחריות הזאת, ובעצם מגלגלים את הקשיים לפתחם של הנכים עצמם ושל משפחותיהם.

על רקע זה, בחרה הממשלה להתמודד עם הבעיה בשיטה הידועה: מצא את השעיר לעזאזל. התיקון לחוק הכניסה לישראל, שאושר בכנסת בשבוע שעבר, מטיל את האחריות לבעיות לא על המדינה, אלא על מהגרי העבודה, שלמען פרנסתם עזבו את ארצם, על המטפלות בקשישים הסיעודיים ובנכים. הטענה שמאחורי התיקון לחוק היא, שאם המדינה תנהג בעובדות ובעובדים שבאו לטפל בקשישינו ובנכינו בצורה נוקשה יותר – יפתרו לפתע כל הבעיות. אך פגיעה בזכויותיהם של מהגרי העבודה היא עוול, שאינו פותר דבר.

מה קובע החוק המתוקן?

התיקון לחוק מגביל בדרכים שונות את רישיונות העבודה, הניתנים למהגרי עבודה בתחום הסיעוד. לפי החוק המשופץ, שר הפנים רשאי לקבוע לגבי מהגרי עבודה בתחום הסיעוד את מספר המעסיקים, שהם רשאים לעבור ביניהם, וגם את האיזור הגיאוגרפי, שרק בו יהיו רשאים לעבוד. עוד קובע החוק המשופץ, כי שר הפנים רשאי לקבוע את תחום עיסוקם של מהגרי העבודה, ובפועל – לכבול אותם אפילו לתת-תחומים בענף הסיעוד. מאחר שבסיעוד מועסקות בעיקר עובדות, הרי רוב נפגעי החוק המתוקן הן נשים.

כיצד היו בעלי הון לשוחרי שלום?

(המשך מעמוד 3)

ולכן על ראש הממשלה ליזום מהלך מדיני אמיתי, שיאפשר זאת ויימנע קטסטרופה מבחינת ישראל".

חברי הקבוצה קראו לממשלת ישראל - "לקבל החלטה אמיצה ולקחת יוזמה, במטרה לקדם הסדר שלום אזורי במזרח-התיכון ויחסים נורמאליים עם העולם הערבי והמוסלמי, כדי להבטיח את קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית ויהודית, ואת בטחונה ושגשוגה".

לפי "כלכליסט" (15.5), משתתף אחר במפגש סיפר, כי פרי דיבר על הכוונה לצאת בקמפיין פרסומי, "להזיז דברים בשטח", ואף להקים תנועת שלום. ועוד: "פרי סיפר לנוכחים, כיצד ביקש להיפגש עם בנימין נתניהו, אבל איזה תת עוזר של תת עוזר שלו השיב פניו ריקם והכוונה של המפגש היא להתחיל לעורר רעש בנושא".

מפריטים את משרד החוץ

"עסקים עכשיו", תנועת השלום של בעלי ההון, טרם הוקמה. אך אנשי "ישראל יוזמת" כבר ארגנו מפגשים עם אישים ערביים, מעל ראשה של ממשלת ישראל ובניגוד לרצונה. לשם כך גויסו כמה "אנשי ביטחון בכירים" (בישראל, בכירי הביטחון הופכים במהרה לבכירי הממון) וכמה אקדמאים – המוכנים להעניק את הידע שלהם ואת יוקרתם לטובת בעלי ההון (ובהשכלה הגבוהה המקומית, כאלה אינם חסרים).

יממה לאחר הסכם הפיוס בין הפתח לחמאס וההכרזה בדבר הקמת ממשלה משותפת, נפגשו (28.4) חברי "ישראל יוזמת" עם יו"ר הרשות הפלסטינית, מחמוד עבאס (אבו מאזן), בלשכתו במוקטעה ברמאללה. אל אנשי היוזמה נוספו ראש המוסד לשעבר דני יתום; בתו של הרב עובדיה יוסף, עדינה בר שלום; עו"ד משה שחל, משפטן של אצולת הממון (ואיש מפלגת העבודה); מנכ"ל משרד החוץ לשעבר ד"ר אלון ליאל; פרופ' עליזה שנהר; פרופ' אווה ברגר; והעיתונאי עקיבא אלדר. את הצד הפלסטיני ייצגו, לצדו של אבו מאזן, סאיב עריקאת וג'יבריל רג'וב. (יתום סיפר במהלך הפגישה בארץ, כי בעוד נתניהו סירב לפגוש את אנשי היוזמה, אבו מאזן הזמין אותם מרצונו).

עידן עופר, איש העסקים היחיד שהגיע למפגש עם אבו מאזן, סיפר בפתח דבריו, כי החליט להצטרף ליוזמה כיוון שהוא מאמין בשלום כלכלי, שיצמצם בעתיד את מספר המלחמות. "בכל פעם שאני מגיע לגדה המערבית, אני רואה את הפיתוח המהיר, את ההתלהבות של העם הפלסטיני לעשות עוד". לדבריו, ישראל יכולה להיות מעורבת בהרבה יוזמות משותפות עם הפלסטינים: "אנחנו יכולים להיות מעורבים בהרבה יוזמות פה, במים, בגז ובתעשייה. כאיש עסקים אני עושה הכל, כדי לשפר את היחסים בין החברות שלי לחברות פלסטיניות". הנשיא אובאמה לא יכול היה לתאר טוב יותר מעופר, מהו חזונו של הקפיטליזם האמריקאי בישראל ובפלסטיין. עופר סיפר, כי החברה לישראל

שבבעלותו היא החברה היחידה שפתחה חשבון בנק ברמאללה.

שבוע לאחר מכן, נפגשו אנשי הקבוצה בקהיר עם שר החוץ המצרי נביל אל-ערבי. בתשובה לשאלת "הארץ" לגבי היוזמה, אמר השר המצרי, כי מדובר ביוזמה חיובית שהוא מעודד. עם זאת, לדבריו, לא ניתן לומר כי היא תואמת באופן מוחלט את היוזמה הערבית, שכן זו אושרה בתמיכת כל המדינות הערביות והליגה הערבית, בעוד שהיוזמה הישראלית היא יוזמה בלתי-רשמית.

במשלחת הישראלית שנסעה למצרים היו: יעקב פרי, דני יתום, אמנון ליפקין-שחק, משה שחל והמזרחן פרופ' שמעון שמיר. פרי אמר ל"הארץ", כי הפגישה עם בכירי משרד החוץ המצרי הייתה חיובית. לדבריו, תמיכת מצרים יכולה לתת רוח גבית ליוזמה, אולם בסופו-של-דבר חשוב לשכנע את דעת הקהל בישראל.

מהדיווח התמציתי שהובא לעיל לגבי הפעולות הרבות, שנוקטים אנשי ההון ונציגיהם נוכח "איום העצמאות הפלסטינית", עולה, שמדיניות ממשלת הימין גורמת לסדקים אפילו בקרב שכבת הטייקונים, המגויסת ביותר למדיניותה החברתית והכלכלית.

מול פעילות זו של בעלי ההון, בולט עוד יותר התפקיד המחפיר של הנהגת ההסתדרות, הארגון החברתי הגדול בישראל, המייצג יותר מחצי מיליון עובדים וגמלאים. ההסתדרות בראשות עיני מוסיפה לתמוך בעמדותיה הימניות של ממשלת ישראל ואינה מתגייסת בנחישות למאבק בכיבוש – מאבק החיוני לעובדים הישראלים והפלסטינים כאחד.

אפרים דויד

מרחיבים את "הדלת המסתובבת"

(המשך מעמוד 4)

חירויות ומעמד. כבוד האדם וחירותו הוא ערך, שמדינת ישראל אמורה לשים בפניה גם כאשר מדובר במהגרי עבודה. אך התיקון לחוק פועל בכיוון הפוך. איך ניסח זאת בית-המשפט העליון? עבודות בלבד מודרני.

בממד השני, החוק המתוקן רק יחמיר את הבעיות הקיימות: הוא יהפוך קבוצה גדולה עוד יותר של מהגרי עבודה לעובדים בלתי-חוקיים, ויגביר באופן מסיבי את הבאתם של עובדים חדשים (הדלת המסתובבת).

במכתב לחברי הכנסת, עליו חתמו שופטים בדימוס, פרופסורים למשפטים ודיקנים של הפקולטות למשפטים בישראל, נכתב בהקשר זה:

"אנחנו פונים אליכם בבקשה לבלום את הליכי חקיקת החוק ולקיים דיון מושכל ומעמיק בהשלכותיו. הצעת החוק הזאת, אנו מבקשים להתריע, הינה בלתי-חוקתית, עומדת בניגוד בוטה לפסיקתו של בית-המשפט העליון. אם היא תתקבל, צפויה ההצעה לפגוע פגיעה אסורה בזכויות יסוד של מהגרות עבודה ושל מהגרי עבודה, וזאת באמצעות העמקתה וביצורה של תלותם במעסיקהם לצורך שימור מעמדם החוקי, וסיכול יכולתם להיחלץ ממצבים של העסקה פוגענית".

אך הרוב בכנסת אטם אוזניו מלהאזין לפניית השופטים ומומחי המשפט, ואישר את התיקון האנטי-חוקתי.

הפגנת רופאים לוחמת בתל-אביב

הפרטה ופיטורים

במינהל מקרקעי ישראל

מינהל מקרקעי ישראל וועד העובדים עומדים לחתום על הסכם קיבוצי חדש, שייפגע קשות בהם ויאפשר הפרטת שירותים. ההסכם יקדם את הרפורמה הניאו-ליברלית שיזם ראש הממשלה נתניהו.

ההסכם קובע, בין השאר, שיפוטרו 190 מתוך 700 עובדי המינהל. העובדים שיישארו יחויבו, במידת הצורך, לעבור מתפקיד לתפקיד, אף כי שכרם לא יפגע. עוד סוכם, ברוח דרישות נתניהו ובהסכמת יו"ר ההסתדרות עופר עיני, על הפרטה של כמה מתחומי פעילות המינהל.

זמרי האופרה הישראלית בחרו ועד

כשלושה שבועות לפני הפרמיירה החגיגית של פרויקט האופרה "אאידה" למרגלות המצדה, הודיעו זמרי מקהלת האופרה הישראלית על התאגדותם במסגרת ההסתדרות. במקהלת האופרה הישראלית מועסקים כ-70 זמרות וזמרים, אשר רובם בעלי ותק של בין 10 ל-15 שנה.

נציגי ועד הזמרים מוחים על תנאי עבודה קשים, נטולי ביטחון תעסוקתי, על פי לוחות זמנים אותם הגדירו בלתי אפשריים. את ההתארגנות מלווה אלון לי גרין, אחד מפעילי מק"י וחד"ש המרכזיים בתל-אביב, שבעבר ארגן את העובדים ברשת בתי הקפה "קופי בין".

לאחרונה, הכירה הנהלת האופרה בהתאגדותם של 21 עובדי הצוות הטכני של האופרה, ובהסתדרות מקווים שגם איגוד הזמרים יזכה באותה הכרה.

נוכח המבוי הסתום במשא-ומתן עם האוצר, מחריפים הרופאים את צעדי המאבק. לקריאת ההסתדרות הרפואית התקיימה (22.5) שביתה כללית שלהם בכל בתי החולים בארץ. במקביל, נקראו הרופאים להשתתף באותו יום בהפגנה גדולה בחניון רידינג בת"א.

בכנס שנערך בתל-אביב (18.5) ואשר עסק במחסור באלפי רופאים בישראל, נחשפו נתונים מדאיגים. בכנס, שנערך תחת הכותרת "איך הגענו למצב הזה?", הוצג סקר שבו השתתפו 733 רופאים צעירים, בוגרי הפקולטות בישראל, שקיבלו רישיון לפני כעשר שנים. בסקר נחשף, כי שיעור עזיבת המקצוע נאמד ב-5.5%. עוד נחשף בסקר, כי 13 אחוזים מהרופאים חושבים לעזוב את הארץ.

ד"ר ליאונרד אידלמן, יו"ר ההסתדרות הרפואית, שיגר (19.5) מכתב לראש הממשלה בנימין נתניהו, בו קרא לו להתערב בדחיפות במשבר במערכת הבריאות. יצוין, כי נתניהו מכהן גם כשר הבריאות.

"בפעם הראשונה בהיסטוריה של מדינת ישראל, אישר מבקר המדינה, שחולים מתים עקב כישלון מערכת הבריאות" - כתב אידלמן והוסיף: "רק לפני כמה חודשים העברנו פנייה בנושא מצוקת האשפוז והמחסור בצוות רפואי והתרענו, כי ישראל מצויה במצוקה קשה ועל סף אסון של ממש".

ד"ר אידלמן כתב עוד, כי לפי דו"ח המבקר, לא ניתן לפתור את מצוקת האשפוז מבלי לטפל בבעיית המחסור ברופאים ובתקנים במחלקות הפנימיות.

שביתות רופאים: אלג'יריה, מצרים וירדן

הרופאים בבתי החולים הציבוריים ברחבי אלג'יריה פתחו (19.5) בשביתה. קבוצות של רופאים הפגינו בפתחי בתי החולים וקראו סיסמאות נגד משרד הבריאות. השביתה הקיפה את הרופאים המועסקים בבתי החולים הממשלתיים והאוניברסיטאיים, אשר דורשים תוספות שכר ואת חזוקה של הרפואה הציבורית.

הרופאים במצרים קיימו 18.5 שביתה שנייה. זאת, לאחר שלראשונה בתולדות מצרים, נערכה שבוע קודם לכן שביתת רופאים. השביתה התקיימה חרף התנגדות יו"ר ההסתדרות הרפואית. הרופאים קיימו אסיפה רבת משתתפים ביום העובד הבינלאומי, ה-1 במאי, ובחרו "ועד שביתה" המנהיג את המאבק. השביתה הורגשה היטב בבתי החולים הציבוריים ובבתי החולים האוניברסיטאיים.

גם בירדן נערכה לאחרונה שביתת רופאים. דובר ההסתדרות הרפואית הירדנית אמר בהתייחסו לממשלה: "קיבלנו בשמחה את הבטחות הממשלה לתוספת לשכר הרופאים היורד. אך אנו מעוניינים במעשים, ולא מסתפקים בהכרזות". כך, ללא תיאום מראש, אבל תוך העלאת דרישות שכר דומות ותביעה לשיפור הרפואה הציבורית, פרצו בשבועות האחרונים שביתות רופאים בארבע ממדינות באזור: במצרים, בירדן, באלג'יריה ובישראל.

כנס מרקס החמישי

בין משבר קפיטליסטי להתקפה על הדמוקרטיה

כנס מרקס החמישי מתקיים השנה בתל-אביב, בבאר-שבע ובחיפה. כותרת הכנס השנה - "בין משבר קפיטליסטי ממושך להתקפה על הדמוקרטיה - פרספקטיבה שמאלית".

בבאר-שבע, 23.5- במועדון מולתקא-מפגש, הרצאתו של ד"ר אפרים דוידי על המשבר הכלכלי העולמי.

בחיפה מתקיים במכון אמיל תומא, ביום ד', 25.5, בשעה 19.30, דיון בהשתתפות נעים אל-אשהב, פעיל קומוניסטי מירושלים המזרחית, ועיסאם מחול, מנהל המכון, על ההתקוממות בעולם הערבי והמאבק המעמדי.

בתל-אביב יתקיים כנס מרקס בשבת, 28.5, החל מהשעה 10.00 בגדה השמאלית. יטלו בו חלק פרופ' משה צוקרמן, תמר גוז'נסקי, ח"כ דב חנין, יהושע סימון, חדוה ישכר, אשר כהן, ספא עבדו, ד"ר עופר כסיף, עידו רוזנבלום, רנין ניקולא, נעה לוי, דניאל רוזנברג ואחרים.

הכניסה לכל המושבים - ללא תשלום.

תוכניה מפורטת - באתר מק"י www.maki.org.il
ובאתר הגדה השמאלית www.hagada.org.il